

Airbag tullut jäädäkseen Turvatyyny on aikuiselle, ei lapselle

Turvatyyny on suunniteltu vähentämään aikuisen vammautumista tiettytyypisessä auto-onnettomuudessa. Jos autossa on turvatyyny jollakin paikalla, se on merkitty sanalla Airbag tai kirjaimilla SRS (Supplemental Restraint System = lisäturvajärjestelmä) tai SIR (Supplemental Inflatable Restraint = täyttyvä lisäturvaväline) ohjauspyörän keskiosaan ja kojetauluun.

Varoitukset turvatyynystä on merkitty aurinkolippaan, ovien pätyihin tai auton käyttöohjekirjaan. Eturvatyynyt suojaavat silloin, kun auto törmää etupää edellä johonkin tai toinen auto törmää auton etupäähän. Sivuturvatyyny laukeyvat ja suojaavat silloin, kun auton kylkeen törmää toinen auto tai auto törmää kyli edellä johonkin.

Turvatyyny voi olla myös riski. Törmäystunneittimen laukaisukynnyksen ylityksessä räjähdyspanos päästää kaasun virtaamaan suurella nopeudella (n. 300 km/h) täyttämään tyynyä, jonka on ehdittävä täytyä 0,03 sekunnissa laukeamisesta, jotta se ehtisi suojata sen takana istuvaa. Suurella nopeudella ja voimalla täyttyvä tyyny voi vahingoittaa liian lähellä sitä olevaa kuljettajaa ja matkustajaa. Kuljettajan tulisi olla vähintään 25 cm:n etäisyydellä ratista. Selkä ajosuuntaan matkustavat lapset eivät missään tapauksessa saa olla eturvatyynypaikalla. Kasvot ajosuuntaan matkustavista ovat vaarassa ne, jotka eivät käytä turvavyötä tai käyttävät turvavyöstä vain lantionauhaa taikka laittavat ylä- eli olkanauhan kainalon alta.

Lapset aina takapenkille. Koska turvatyyny on niin yleinen myös etumatkustajan paikalla, on tärkeää kuljettaa lapset aina kuin se suinkin on mahdollista takaistuimilla. Monet haluaisivat kuitenkin mieluummin kuljettaa lastaan etuistuimella silloin, kun vain

jompikumpi vanhemmista on autossa mukana. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että lapsi takana selkä tai kasvot ajosuuntaan tulee yleensä aivan hyvin toimeen yksinäänkin. Ja jos lapsi tarvitsee toimenpiteitä, auto on joka tapauksessa pysäytettävä näitä toimia varten, oli lapsi edessä tai takana. Liikenteessä turvallisesti liikkuminen on tärkeämpää kuin se, että kuljettaja alkaa hoitaa lasta ajon aikana.

Turvatyyny ei tukehduta. Turvavyötä oikein käytävä aikuinen ei yleensä vahingoitu täyttyvästä turvatyynystä, koska tyyny laajenee täysin ennenkuin tavoittaa aikuisen levittäen iskun laajemmalle kehon alueelle. Irrallaan oleva tai väärin turvavyötä käyttävä voi helposti siirtyä eteenpäin. Turvatyyny voi iskeä häntä päähän tai kaulaan ennenkuin se on kokonaan täyttynyt. Turvatyyny ei kuitenkaan tukehduta, koska tyyny tyhjenee alle sekunnin kuluessa. Turvavyötä käyttämätön aikuinen saattaa lentää eteenpäin, mutta isku tapahtuu todennäköisesti rintaan niin pian kuin turvatyyny on osittain täyttynyt. Edessä oleva turvatyyny laukeyvat vain etupääkolarissa, siksi on tärkeää käyttää turvavyötä. Turvavyö suojaa muunkinlaisissa törmäyksissä estämällä autosta ulossinkoutumisen, mikä on monta kertaa vaarallisempaa istuimella pysymiseen verrattuna.

Takana kaikille turvallisempaa. Koska takapenkki on muutenkin etupenkkejä turvallisempi, lapsen on turvallisinta matkustaa takapenkillä.

Takapenkki on etupenkkiä turvallisempi, koska valtaosa törmäyksistä sattuu auton etupäähän ja koska etupääkolarit ovat keskimäärin voimakkaampia kuin muista suunnista sattuneet törmäykset. Jos lapsen on jostakin syystä välttämättä istuttava etuistuimella kuljettajan vieressä, auton istuin siirretään kiskoillaan taampaan asentoonsa ja turvavyö kiinnitetään mahdollisimman oikein. Istuinkoroketta tai vyöistuunta on käytettävä kolmipisteisen turvavyön kanssa aina 36-kiloiseksi asti. Vyöistuin ja istuinkoroke muuntavat aikuisille mitoitettun auton istuimen lapselle sopivammaksi, jolloin myös auton turvavyöt asettuvat paremmin oikeille kohdille ja turva lisääntyy.

Etuistuimelle vasta 13-vuotiaana. Kuljettajan eturvatyynystä on ollut enemmän hyötyä kuin matkustajan eturvatyynystä. Amerikkalaisten tutkimusten mukaan lapsille aina 13 ikävuoteen saakka etumatkustajan turvatyynystä on ollut enemmän haittaa kuin hyötyä. Jos perheessä on paljon pieniä lapsia, on suositeltavaa hankkia sellainen auto, jossa etumatkustajan turvatyynyä ei ole lainkaan tai 7-8-hengen tila-auto, joita on nyt saatavilla myös käytettynä. Jos autossa on katkaisin, jolla tyyny voidaan kytkeä pois käytöstä, ei ole suositeltavaa, että lapsi on istuimella varsinkaan selkä ajosuuntaan, koska autotehdas ei yleensä takaa, etteikö poiskytketty tyyny voi kuitenkin laueta.

Raskaana käytettävä tur-

vavyötä mahdollisimman oikein. Raskaana ollessaan äidin on käytettävä 3-pisteturvavyötä ja pyrittävä välttämään kuljettajana toimimista ainakin raskauden loppupuolella, koska ratti on silloin kovin lähellä vatsaa. Turvatyynyn vaikutuksista odottavan äidin ja sikiön turvallisuuteen ei ole vielä kovin paljon tietoa, joten voidaan suositella turvatyynyllä varustetulla paikalla istumisen välttämistä toistaiseksi. Jos hän istuu sellaisella turvatyynypaikalla, istuin kannattaa siirtää kiskoillaan mahdollisimman taakse.

Sivuturvatyyny jopa eturvatyynyä tärkeämpi. Sivuturvatyynyn tarpeellisuus on ymmärrettävää. Kylkikolarit ovat yleistymässä ja autojen kyljissä ei ole mittavia rakenteita suojaamassa samalla tavalla kuin auton edessä ja takana. Sivuturvatyynyjien vaikutukset ovat alustavissa tutkimuksissa olleet erinomaisia. Vammojen väheneminen on ollut lähes viidenkymmenen prosentin luokkaa. Sivuturvatyynyä on kahdenlaisia, toiset suojaavat päätä ja toiset keskivartaloa. Sivuturvatyynyistä ei yleensä ole ollut haittaa lapsille. Aikuisen päätä suojaavat tyynyt eivät haittaa, mutta eivät myöskään hyödytä lasta. Alempana olevat sivutyyny saattavat suojata myös lasta, mutta vaaraa saattaa syntyä silloin, jos lapsi nojaa oveen esimerkiksi nukkuessaan. Auton käyttöohjekirja on syytä lukea näiltäkin osin hyvin tarkkaan.

Turvallisuusinsinööri
Matti Koivuova